

Firlej פירליי

היהודים החלו להופיע בפירליי כבר במאה ה-16. ב-1664 יצא צו המתיר את התיישבותם החופשית במקום, על מנת לעודד אותם להתיישב בעיירה שנחרבה בידי הקוזקים. אולם צו זה לא גרם לעלייה משמעותית במספר המתיישבים היהודים. ידוע כי ב-1674 היו 3 יהודים מבין 47 נפשות המשלמות מס גולגולת. הם השתייכו לקהילה היהודית בלובארטוב. לא היה להם בית כנסת או בית עלמין משלהם. מצב זה לא השתנה לא בסוף המאה ה-18 ולא בראשית המאה ה-19. בשנת 1819 הצבור היהודי מנה לא יותר מ-7 נפשות.

רק במחצית המאה ה-19 מספר היהודים שהתיישבו בפירליי החל לעלות. ב-1861 התגוררו כאן כבר 101 יהודים (11,5 אחוזים מכלל האוכלוסיה). בשלהי המאה ה-19 וראשית המאה העשרים מספר היהודים בעיירה עמד בשיא (197 נפשות). לרשותם עמד כבר בית תפילה ומקווה. חלקה להקמת בית עלמין, אולם הוא מעולם לא הוקם; יתכן ופרוץ מלחמת העולם הראשונה הוא שהפריע לביצוע תכניות אלה. למרות שמשנסתיימה המלחמה, בשנות העשרים של המאה העשרים, מספר היהודים בפירליי ובכפרים הסובבים הגיע עד 343 נפשות, יהודי המקום עדיין קברו את מתיהם בלובארטוב. לקראת סוף שנות ה-30 של המאה העשרים מספר היהודים בפירליי עמד על כ-400 נפש.

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה ב-1939, כאשר העברת הנפטרים לעיר אחרת הפכה לקשה מאד, עניין הקמת בית העלמין במקום עמד שוב על הפרק. בית העלמין קם כ-1,5 קילומטר מזרחית לכיכר השוק. עד לשנת 1942 נטמנו בו לא יותר מכמה עשרות נפטרים. על הקברים הוצבו שלטי עץ או בטון.

יהודי המקום נאסרו בגטו באפריל 1942. הגטו חוסל בסתיו אותה שנה. אז כל האסירים נשלחו על ידי הגרמנים לגטו לובארטוב, ומשם – אל מחנות ההשמדה.

שלטי השמות של הנפטרים נשדדו מבית העלמין בתום המלחמה. השטח נחרש, ואחר כך הצמיח צמחיית פרא. כעת איננו רואים שום סימן חומרי לקיומו של בית העלמין. אין גם בידינו שום חומר ארכיוני המצביע על מיקום מדוייק גבולותיו. רק הודות למידע שמתקבל מהתושבים,

אנו יכולים למפות בערך את מיקומו בעבר. לפי נקודות ציון אלה אנו מניחים כי בית העלמין נמצא בערך בגובה של רח' צמנטרנה 63, כ-100 מטר צפונית לכביש.